

Дуброва Наталя Петрівна

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри фінансів та банківської справи

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Дуброва Наталья Петровна

кандидат экономических наук, доцент,

доцент кафедры финансов и банковского дела

Днепропетровский государственный аграрно-экономический университет

Dubrova Natalia P.

Ph.D., associate professor of finance and banking department

Dnipropetrovsk State Agrarian and Economic University

Лавиш Ксенія Олексіївна

Ткаченко Інна Василівна

Магістри, спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

Лавыш Ксения Алексеевна

Ткаченко Инна Васильевна

Магистры, специальность «Финансы, банковское дело и страхование»

Днепропетровский государственный аграрно-экономический университет

Lavysh Ksenia A.

Tkachenko Inna V.

Masters, specialty «Finance, Banking and Insurance»

Dnipropetrovsk State Agrarian and Economic University

**ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
ШЛЯХОМ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ
УКРЕПЛЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ СТАБИЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ
ПУТЕМ ПОВЫШЕНИЯ ПРИБЫЛЬНОСТИ
ENHANCING THE FINANCIAL STABILITY OF THE ENTERPRISE
BY IMPROVING PROFITABILITY**

Анотація. В статті розглянута сутність фінансової стійкості, різні підходи щодо її визначення. Наведені особливості категорії фінансової стійкості. Зроблений акцент на прибутку і рентабельності як основних якісних показниках фінансової стійкості. Визначені основні напрями збільшення прибутку.

Ключові слова: фінансова стійкість, показники фінансової стійкості, прибутковість, рентабельність, платоспроможність, управління прибутком.

Аннотация. В статье рассмотрена сущность финансовой стабильности, разные подходы по ее определению. Приведены особенности категории финансовой стабильности. Сделан акцент на прибыли и рентабельности как основных качественных показателей финансовой стабильности. Определены основные направления увеличения прибыли.

Ключевые слова: финансовая стабильность, показатели финансовой стабильности, прибыльность, рентабельность, платежеспособность, управление прибылью.

Summary. The essence of financial stability and the different approaches to its definition are considered in the article. The features of financial stability category are aimed. It is pointed on profit and profitability as the main quality indicators of financial stability. The basic directions of increasing profits are determined.

Key words: financial stability, financial stability indicators, profitability, economic efficiency, solvency, profit management.

Постановка проблеми. В умовах фінансової кризи та соціально-політичної нестабільності перед сільськогосподарськими підприємствами постає задача забезпечення ефективного функціонування. Вважається, що підприємство є фінансово стійким, якщо власні кошти підприємства покривають не менше ніж половину всіх фінансових ресурсів, а також вчасно і в повному обсязі розраховується за своїми зобов'язаннями.

Фінансово стійке підприємство має можливість оновлювати основні фонди, впроваджувати нові технології, задовольняти потреби виробництва у товарно-матеріальних запасах, своєчасно розраховуватися за кредитними зобов'язаннями при прийнятному співвідношенні власного і позикового капіталу. Умовою стійкого розвитку підприємства виступає його ефективна господарська діяльність, що сприяє розвитку підприємства та зростання його ринкової вартості. У зв'язку з цим актуальним є впровадження заходів щодо підвищення фінансової стійкості підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням зміцнення фінансової стійкості, покращення їх фінансового становища підприємств, аналізу і діагностики фінансової стійкості присвячені праці зарубіжних та вітчизняних учених, а саме І. О. Бланка, Ю. Бріггема, В. М. Гейця, В. В. Ковальова, Л. А. Костирко, Р. С. Сайфуліна, Е. С. Стоянової, В. А. Харченко, А. Д. Шеремета та інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на глибоке опрацювання проблем управління фінансовою стійкістю суб'єктів господарювання, не достатньо дослідженими залишаються питання вибору та реалізації на практиці напрямків її зміцнення. Це обумовило вибір теми та мети даної статті.

Метою статті є обґрунтування теоретичних та практичних підходів щодо зміцнення фінансової стійкості підприємства шляхом підвищення прибутковості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансова стійкість підприємства розглядається як такий стан фінансових ресурсів, при якому досягаються фінансова незалежність підприємства від запозичених коштів, забезпечується його платоспроможність та стабільна продуктивність. Щодо визначення категорії «фінансова стійкість» існує безліч точок зору, які мають спільні риси. Більшість економістів ототожнюють поняття «фінансовий стан» та «фінансова стійкість», але фінансова стійкість в цьому випадку розуміється ними як стійкий або позитивний фінансовий стан. На думку Донченко Т. В. фінансова стійкість підприємства є якісною характеристикою його фінансового стану і характеризується як здатність підприємства

ефективно функціонувати та розвиватися, відзначається достатнім рівнем забезпеченості фінансовими ресурсами та ефективністю управління ними, що забезпечує його платоспроможність, прибутковість та рентабельність [3]. Русіна Ю. О. зазначає, що не існує чіткого визначення поняття фінансової стійкості, і оскільки дана категорія має широке поняття, то узагальнивши погляди вчених можна визначити її наступні особливості, а саме [2, 7]:

1. Фінансова стійкість визначає фінансову безпеку підприємства, а також його фінансову незалежність від інвесторів та кредиторів.

2. Фінансова стійкість підприємства визначається як здатність фінансової системи зберігати рух грошових коштів, незважаючи на зовнішні та внутрішні фактори.

3. Фінансова стійкість формується в процесі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства, є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, а отже виступає головним компонентом загальної економічної стійкості підприємства.

4. Фінансова стійкість підприємства — це здатність здійснювати господарську діяльність в умовах підприємницького ризику, мінливого середовища бізнесу спрямовану на зміцнення конкурентних переваг організації з урахуванням інтересів суспільства і держави та максимізації добробуту власників.

5. Фінансова стійкість підприємства в довгостроковому плані характеризується співвідношенням його позикових та власних коштів; визначається ефективним формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів.

З точки зору методології стійкість являє собою властивість підприємства як економічної системи знаходитись в стані рівноваги або функціонувати при допустимих обмеженнях, що дозволяє зберегти основні його характеристики у незмінному вигляді протягом певного часу і забезпечити стійкість його розвитку [6]. А в економічному сенсі фінансова стійкість забезпечує:

- економію фінансових ресурсів при зростанні обсягів виробництва;
- створення умов, які забезпечують раціональне використання фінансових ресурсів;
- економію фінансових ресурсів, що зменшує потребу в позикових коштах і сприяє збереженню фінансової незалежності;
- структурні зрушення в джерелах фінансування;
- сприяння впровадженню прогресивних фінансових технологій;
- вивільненню оборотних коштів та прискорення їх оборотності.

Таким чином, фінансова стійкість це узагальнена характеристика фінансового стану підприємства, здатність підприємства розвиватися та функціонувати, забезпечувати фінансову незалежність, зберігати рівновагу своїх пасивів та активів, що формує інвестиційну привабливість та забезпечує платоспроможність підприємства. Тобто це такий фінансовий стан підприємства, за якого воно може вільно формувати фінансові ресурси, маневрувати та ефективно їх використовувати, забезпечувати фінансову рівновагу між власним та позиковим капіталом, зберігаючи при цьому платоспроможність. Фінансова стійкість формується в процесі виробничо-господарської діяльності та є головним компонентом загальної стійкості підприємства [7, 8].

Як зазначає Левицький В.В. однією з важливих умов прийняття управлінських рішень є розрахунок фінансових показників (коефіцієнтів) на основі фінансової звітності та використання їх для оцінки фінансового стану підприємства. Виділяють 6 груп показників за наступними напрямками фінансового аналізу: аналіз майнового стану; аналіз ліквідності та платоспроможності; аналіз фінансової стійкості; аналіз рентабельності; аналіз стану та діяльності підприємства на ринку капіталів [6].

Зокрема прибуток і рентабельність є основними якісними показниками, що відображають економічну ефективність підприємства та його фінансовий стан. Рентабельність і прибуток тісно пов'язані між собою, бо зростання рентабельності є свідченням збільшення одержуваного прибутку. На думку науковців, рентабельність виступає індикатором прибутковості підприємства, характеризує ефективність вкладеного капіталу, використання грошових та матеріальних коштів.

Отже, прибутковість — це показник, який характеризує ефективність діяльності підприємства з точки зору здатності його приносити прибуток та забезпечувати ефективне відтворення використаних ресурсів. Прибутковість підприємства характеризують два показники: прибуток та рентабельність. Прибуток виражає абсолютний ефект без урахування використаних

ресурсів, а рентабельність є одним із головних вартісних показників ефективності виробництва, який характеризує рівень віддачі активів і рівень використання капіталу в процесі виробництва [4].

Важливе місце серед способів збільшення прибутку будь-якого підприємства є ефективне управління його прибутковістю, що являє собою процес планування надходжень і використання грошових ресурсів, встановлення оптимальних співвідношень у розподілі доходів підприємств [1].

Ефективність управління прибутком на сільськогосподарських підприємствах залежить від якості аналізу, реальності виявлення резервів його збільшення, формування економічно обґрунтованих планів формування і використання прибутку. Одним із чинників зростання прибутку є зниження собівартості продукції. При зниженні собівартості продукції відбувається економія ресурсів, які є в розпорядженні підприємства. Зниження собівартості є необхідною умовою стабілізації цін та економічного зростання будь-якого підприємства. Значний вплив на збільшення прибутку має оновлення основних засобів. Технічне переозброєння виробництва оптимізує економічні показники діяльності підприємства.

Отже, заходи, спрямовані на покращення фінансової стійкості підприємства, містять в собі управління доходами та витратами, як складовими управління прибутком сільськогосподарських підприємств.

Висновки і пропозиції. Фінансова стійкість підприємства характеризує результат поточного, інвестиційного і фінансового розвитку, містить необхідну інформацію для інвесторів, а також відображає здатність підприємства відповідати за своїми боргами й зобов'язаннями. Заходи, спрямовані на покращення фінансової стійкості підприємства, містять в собі управління доходами та витратами, як складовими управління прибутком підприємства. Одним із важливих напрямів зростання прибутку є зниження собівартості продукції, що є необхідною умовою стабілізації цін та економічного зростання сільськогосподарського підприємства.

Література

1. Гаватюк Л. С. Прибутковість українських підприємств: реалії сьогодення / Л. С. Гаватюк, Н. В. Дармограй, Г. М. Хіміїчук // Молодий вчений. — 2016. — № 1 (28). — С. 40–43.
2. Домбровська Л. В. Зміцнення фінансової стійкості підприємства шляхом оптимізації структури капіталу / Л. В. Домбровська // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». — 2014. — № 2. — Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2731>.
3. Донченко Т. В. Теоретичні основи формування механізму управління фінансовою стійкістю підприємства / Т. В. Донченко // Вісник Хмельницького національного університету. — 2010. — № 1. — Т. 1. — С. 23–27. — Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vchnu_ekon/2010_1_1/023-027.pdf.
4. Єпіфанова І. Ю. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності [Електронний ресурс] / І. Ю. Єпіфанова, В. С. Гуменюк // Економіка та суспільство. — 2016. — Вип. 3. — С. 189–192. — Режим доступу: <http://economyandsociety.in.ua>.
5. Куриленко Т. П. Сутність фінансової стійкості підприємств та показники її оцінювання / Т. П. Куриленко // Теорії мікро-макроекономіки. Збірник наукових праць. — 2011. — Випуск 36. — С. 197–208.
6. Левицький В. В. Оптимальні підходи аналізу фінансової стійкості підприємства / В. В. Левицький // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер.: Економіка. — 2009. — Вип. 12. — С. 61–65. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2009_12_11.
7. Русіна Ю. О. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства та фактори, що на неї впливають / Ю. О. Русіна, Ю. В. Полозук // Международный научный журнал. — 2015. — № 2. — С. 91–94.
8. Ткаленко Я. М. Фінансова стійкість підприємства та фактори впливу на неї / Я. М. Ткаленко, С. О. Криниця // www.inter-nauka.com/uploads/public/14508993787623.pdf.